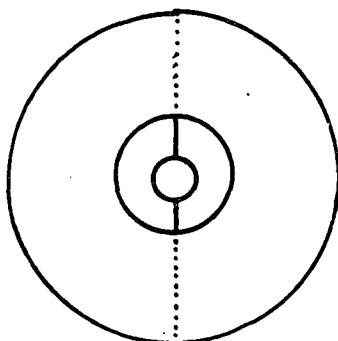

A modellek megsemlélése, egymáshoz viszonyított nagyságuk elemzése (legkiseb-
bek kb. azonos méretűek, legnagyobbak) után kimentünk az iskola folyosójára, és el-
helyeztük egymástól arányos távolságra – a valódi távolságokat szintén tízmilliárdad
részükre kicsinyítve – a Napot és a bolygók egy részét. A távolságokat az előző
születben kimérttem, és megjegyeztem a helyeket, ahová a modelleket tenni kell.

A Naptól 5,8 m-re került a Merkúr, 10,8 m-re a Vénusz, 14,9 m-re a Föld,
22,8 m-re a Mars. Közöltem a gyerekekkel, hogy a többi bolygót nem tudjuk elhe-
lyezni, mert a Jupiter 77,8 m-re, a Szaturnusz 140 m-re, az Uránusz 290 m-re, a
Neptunusz 450 m-re, a Plutó 590 m-re kerülne a Naptól, ennyi távolság pedig most
itt nem áll rendelkezésünkre. Elképzeltettem a gyerekekkel a távolságokat, s így nagy-
szerűen érzékelték együtt, egyszerre a Naprendszer méretarányait, távolságviszonyait
és terének ürességét.

TUZA TIBOR
Csökmő

Foglalkozási terv egy „irodalmi színpad” jellegű magyar szakkör munkájához

*Nevelőmunkánk gyakorlatában a szakköri foglalkozások – mint fakultatív ismeret-
szerző, készség- és tehetségfejlesztő művelődési fórumok – szolgálják legeredménye-
sebben a tanulói kreativitás fejlesztését. Inspiráló feladatai táplálják a vállalkozó ked-
vet, a tanóra megszokott követelményein és munkaformáin túlnőve kap szárnyra a
felszabadult és alkotó gyermeki értelem, a tanuló kipróbálja önnön erejét, s legtöbb-
ször valami eredeti, egyedi értéket terem. Annál is inkább, mert a szakkör munkája
általában speciális szükségletet elégít ki, s a munkának közeli, hamar elérhető reális
célja van (előadás, kiállítás, pályamunka stb.).*

*Ennek szellemében állítottam össze egy „irodalmi színpad” jellegű szakköri fog-
lalkozási tervet, messzemenően szem előtt tartva a tanulói öntevékenységet.*

FOGLALKOZÁSI TERV:

Fő feladatok:

- műsorok, ünnepi irodalmi összeállítások előadása az alábbi alkalmakkor:
  - november 7.,
  - március 21.,
  - május 1.;
- állandó köszöntő műsorok összeállítása és szükség szerinti előadása;
- szakköri tagok felkészítése az úttörőcsapat kulturális seregszemléjére és (továbbjutás esetén) a járási vagy városi stb. versenyekre.

(Megjegyzés: a fő feladatok meghatározásakor egyeztetni kell iskolával, úttörőcsapattal stb., hogy milyen szükségletek vannak, és ezek közül mik várnak a szakkörre, de a lényeg: hogy a szakkör egy tanévben három-négy (kb. 10-20 perces) műsornál többet ne vállaljon, különben nem lesz képes eleget tenni a minőségi követelményeknek.)

Szeptember

1. *Alakuló ülés:* tagfelvétel, ill. a csoport összetételének kialakítása 15-20 fővel. A fő feladatok (kielégítendő szükségletek és tanulói igények egyeztetése!) és az egész évi program megbeszélése. Gyermekvezetők, tisztségviselők megválasztása és konkrét közösségi megbízatás adása minden tagnak. Egyéb szervezési ügyek intézése.
2. *Ki-mit-tud?* Bemutakozó tudáspróba (szavalat, felolvasás stb.). A nevelő minden produkciót egyénileg értékeli, majd közösen megbeszéli, hogy a „hozott anyag”-ból mi használható fel a későbbi műsorokban vagy mi adható elő a csapatszemlén. Beszélgetés a tapasztalt beszéd- (és előadói) hibákról és azok korrekciójáról.

Október:

3. *A November 7-i műsor szereposztása.* Beszélgetés November 7-e jelentőségéről és az előadandó műsor céljáról, feladatáról. Ismerkedés a műsoranyaggal, s a műsorrészek szerkezeti összefüggéseinek funkcionális vizsgálata. Szereposztás és lényegkiemelő műelemzés: a felhasznált irodalmi szemelvények mondanivalója szerves része az egész műsor mondanivalójának. Olvasópróba.

Október:

4. *Próba.* Egyéni foglalkozás a műsorrészek előadóival részletkérdésekig menő műelemzéssel és rendezői instrukciókkal. (A tanulók véleményét mondanak a szemelvény értelmezéséről, egymás előadásáról, javaslatokkal segítik egymás munkáját.) Befejezésül egy összpóba (mimikával, mozgással, a betervezett fény- és hangeffektusok alkalmazásával).
5. *Próba.* A „csapatmunka” gyakorlása minden szükséges kellékkel. Összhang, átmenetek, váltások, precíz és szerves illeszkedés, egységes hatás kimunkálása. A közös munka gyakorlása műsorszakaszokon, kisebb egységeken.
6. *Próba.* Végző kidolgozás, finomítások. Többször elpróbálják egyben az egész műsort, s minden összpóba után megvitatják a tapasztalt hibákat, ill. a még tökéletesebb előadás lehetőségeit.

November:

7. *Előadás.* (Ha mód van rá: több alkalommal is.)
8. *Az előadás értékelése.* A tapasztalatok megbeszélése, tanulságok levonása. Beszélgetés a beszéd művészetéről (sok gyakorlattal) és a mű-

vészi előadásról (sok szemléltetéssel). Irodalmi játékok (jutalom gyanánt).

9. Egy-két állandó (5–10 perces) *köszöntő műsor összeállítása*. A műsoranyag megbeszélése, szereposztása, olvasópróbája.
10. a) A köszöntő műsor próbája.
b) Felkészülés az úttörőcsapat kulturális seregszemléjére, egyéni segítségnyújtás.

December:

11. a) A köszöntő műsor próbája.
b) Felkészülés a kulturális csapatszemlére.
c) A tanulmányi kirándulás programjának megbeszélése.
12. *Színházlátogatással* egybekötött tanulmányi kirándulás.
13. *Klubfoglalkozás*:
a) ankét a látott színházi előadásról;
b) az első félévi munka értékelése;
c) „Kívánságműsor”: játék stb. a tanulók kéréseinek megfelelően.

Január:

14. *A március 21-i (vagy: „Három tavasz”) műsor szereposztása*. A műsoranyag megbeszélése (műelemzés stb.) és olvasópróbája.
15. *Próba*.
16. *Próba*.

Január:

17. *A Május 1-i műsor összeállítása*. A műsor céljának és feladatának meghatározása után, az előadás helyének és technikai feltételeinek ismeretében a tanulók állítják össze a műsoranyagot. Javasataikat indokolják. Végül (a nevelő indirekt irányításával) elkészül a forgatókönyv, (majd pedig a nevelő gondoskodik arról, hogy a következő foglalkozásra a szöveggönyv is elkészüljön elegendő példányban).

Február:

18. *A március 21-i műsor próbája*. A május 1-i műsor szereposztása és olvasópróbája.
19. *A két műsor próbái*.
20. *Farsangi klubfoglalkozás*:
a) ismerkedés vidám irodalmi alkotásokkal (hanglemez stb. segítségével);
b) tréfás játékok, paródiák stb.: a tanulók kívánságainak megfelelően.
21. *A két műsor próbái*.

Március:

22. *Közös mozilátogatás* (vagy filmvetítés) és vita a látott filmről (különös tekintettel a színészi alakításokra).
23. *A március 21-i műsor főpróbája*.
24. *Előadás*. (Ha mód van rá: több alkalommal is.)
25. *Az előadás értékelése* (a szükséges korrekciók, ill. fejlesztő gyakorlatokkal). Irodalmi játékok. A következő foglalkozás előkészítése.

Április:

26. *Klubfoglalkozás*. Találkozás meghívott író-költővel vagy előadóművész-szel.
27. *A Május 1-i műsor főpróbája*.

Május:

28. *Előadás.* (Ha mód van rá: több alkalommal is.)

29. a) Az előadás értékelése.

b) *Szellemi vetélkedő*, melynek célja a tanévben (gyakorlatok és beszélgetések során) megismert elméleti tudnivalók rendszerezése, összefoglalása.

30. *Évzáró klubfoglalkozás.* Ünnepi szakköri gyűlés, melyen a gyermekvezetők beszámolóikban értékelik az egész évi munkát, majd sor kerül a jutalmazásokra, végül közös játékkal vagy más szórakoztató programmal zárják az évet.

DR. CSORBA JÓZSEFNÉ-LEÖVEY JENŐNÉ-MOLNÁR SÁNDOR
Nyíregyháza

Módszertani ajánlás az 1. osztályos testneveléshez

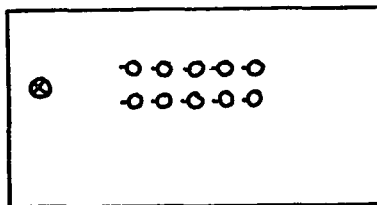
Az óravázlat a közölt tanmenetünk (1. Módszertani Közlemények 1978. 4. számában) 8. tanítási egységnek kb. 69. órája, ahol labdakészség-fejlesztő gyakorlatokkal új megoldást dolgoztunk ki a labdaérzék fejlesztésére.

Anyagunkban szerepel még az 1. osztályos kiegészítő torna anyagának utánzó és játékos gyakorlatai, amelyek minden körülmények között jól felhasználhatók.

ÓRAVÁZLAT

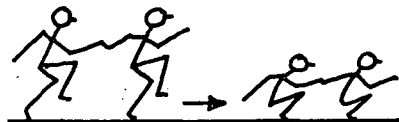
Oktatási anyag: Utánzó és játékos kéziszergyakorlatok (labda) az eddig tanult alapformákkal

Sorakozás kettős oszlopban.

Járás közben feladatok:

1. Párokban kézfogással szökdelés előre változtatott térdemeléssel. Sípszóra ugrás guggolásba.

2. Bal lábon szökdelés előre, sípszóra lábváltás.

